

8 x zo werkt het (wel)!

Typerende kenmerken van succesvolle dorpsgemeenschappen

In een aantal dorpen in Nederland is de goede samenwerking tussen mensen die in hun leefomgeving iets willen bewerkstelligen, en de mensen met wie zij bij de overheid te maken krijgen, basis voor succesvolle verandering.

beeld: Ana-Maria Marin
bron: LVVK

1. Groeien als een boom

Lokale kracht beklinkt in decennia

Een lange adem, doorzettingsvermogen, groeikracht of gewoon veel geduld: bij de meeste dorpen zijn de eerste (kleine) stappen 20 jaar of langer geleden gezet. Vaak legde een dorpsvisie of dorpsplan de basis. Het succes van die eerste stappen leidde tot steeds meer initiatieven en langzamerhand werd de verantwoordelijkheid die de dorpsgemeenschap zelf nam, steeds groter. Zo groeien krachtige dorpsgemeenschappen op met de tijd.

2. Ook kunnen leunen

Ondersteuning van een professional helpt

Meestal vrijwillig, niet vrijblijvend. Een gemeenschap die zelf de regie over zorg of energie op zich neemt, zoals Wmo-taken, een verpleeghuis of een zonne-weide, gaat grote verplichtingen aan. Het gaat om groot geld, vastgelegd in financiële contracten met gemeente, zorgverzekeraars, banken en energiemaatschappijen en/of het aannemen van personeel. Dat vraagt veel van vrijwilligers en inwoners. Dorpsondersteuners kunnen daarbij een belangrijke rol spelen. Ze worden aangestuurd door het dorp en zorgen voor praktische ondersteuning en het leggen van verbanden.

3. Verenigd verenigen

Kleinere clubs kiezen óók voor het grotere belang

Een actief verenigingsleven is vaak een kenmerk van een sterke gemeenschap. Goede onderlinge samenwerking tussen de verschillende verenigingen en organisaties is een onmisbaar succes-element. Mensen bundelen hun krachten in het grotere belang van het dorp. Dat is nodig omdat het nogal eens moeilijk is om nieuwe bestuursleden te vinden én omdat verenigingen in dezelfde vijver vissen als het gaat om aanwas van vrijwilligers. Op elkaar afstemmen werkt.

4. Van vraagstuk naar visie

Korte- en langetermijnvragen krijgen antwoord

Vroeg of laat komt hij op de agenda, de vraag: wat voor dorpsgemeenschap willen we zijn in de toekomst? Aanleiding is vaak een acuut probleem, zoals de sluiting van het café of de sporthal of een nijpend tekort aan seniorenwoningen, dat opgepakt wordt. Wanneer dit succesvol blijkt, biedt het kansen voor meer. Gaandeweg komt er dan ook aandacht voor de bredere vraag: wat is onze identiteit? Waar gaan we voor? Het antwoord hierop wordt vaak vastgelegd in een dorpsvisie. Die weer helpt bij verdere keuzes.

5. Zorgen dat je blijft

(Dreigende) krimp leidt vaak tot actie

Een aantal dorpen heeft te maken met krimp: soms blijft het bij een voorspelling, soms neemt het aantal inwoners daadwerkelijk af, soms valt het mee en is er nog een beetje groei. Verwachte krimp leidt vaak juist tot actie: dat gaat ons niet gebeuren! Wij gaan krimpgroeien!

6. De economie van de vitale gemeenschap

Inkomsten genereren om doelen te bereiken

Op veel plekken ontstaat een vorm van dorpsconomie. De gemeenschap creëert eigen inkomsten: een camperstandplaats, zelf het groenonderhoud doen, een zonneweide in eigendom of succesvolle exploitatie van de sporthal. Bewoners zijn zelf (bijna) helemaal verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie. Dat is de 'economie van de vitale gemeenschap'. Het draait daarbij om zorgdragen voor de toekomst van het dorp, waarbij het geld niet het doel is, maar wel een belangrijk middel.

7. Coöperatie

Concrete vorm voor draagvlak en ondernemerschap

Om grotere ontwikkelingen in goede banen te leiden, kiezen veel gemeenschappen voor het oprichten van een (dorps)coöperatie. Het is een mooie manier om alle dorpingen te betrekken en draagvlak te krijgen. Binnen de coöperatie worden alle ontwikkelingen in de gemeenschap samengebracht en met elkaar verbonden, ook financieel. De coöperatie geeft ruimte aan de mensen die (nieuwe) ontwikkelingen willen oppakken en biedt geld en expertise.

8. Gemeenschaps- én gemeentekracht

Van goede samenwerking profiteren bewoners én ambtenaren

Wanneer gemeente en gemeenschap investeren in goede samenwerking en wederzijds begrip, wordt de ontwikkeling van gemeenschapskracht enorm versterkt. De impact van die gemeenschapskracht is zeer groot. Binnen het dorp zelf, maar ook binnen het gemeentehuis.